

Vítáme vládu Národní fronty, utvořenou v Košicích, které slibujeme plnou podporu a pro-
hlašujeme současně svou ochotnou spolupráci se stranou lidovou, jakož i jinými demokratic-
kými složkami zájmovými ve smyslu programu vlády.

Československá demokracie, 8. 5. 1945, čís. 1. Z článku „Společný postup socialistických stran“.

[264]

1945, 7. květen. Olomouc. — *Provolání místního národního výboru k obyvatelstvu. „Vstupuje-
me odhodlaně a sebevědomě do nového, zdravého a radostného života, kde budou vlast i chle-
ba zajištěny“.*

Revoluční bojovníci za svobodu naší otčiny sestavili pod vedením KSČ Národní výbor hl.
města Olomouce. Exekutiva NV nepřetržitě zasedá, organisuje zajištění boje i zásobování
a ochranu obyvatelstva. Exekutiva NV, sestávající ze soudruhů KSČ, rozeslala všem členům
i náhradníkům Národního výboru jmenovací dekrety a obrací se k obyvatelstvu s tímto pro-
hlášením:

Pracujícím lidu hl. města Olomouce!

Český národ a jeho pracující lid je osvobozen. Lid bere do svých rukou zřízení obcí, okresů,
zemí i státu. Představitelem lidu jsou Národní výbory, jejichž pokynů a nařízení je nutno
bezpodmínečně uposlechnouti. Lid zajistí vše, co jeho pracující ruce a mozek vytvořily.

Dělníci a lidové strážce obsadí závody a všechna důležitá místa, aby nebyla ničena. Na poštách,
dráze a v jiných veřejných úřadech nastoupí ihned službu zřizenci a úředníci. O výživu
se postarají k tomu zřízené orgány. Všichni zrádci, kolaboranti, zločinci i viníci války budou
postaveni před řádný lidový soud. Nikdo nesmí soudit tyto zločince podle své osobní libovůle.
Msta, i když odůvodněná, je trestná. Lid bude spravedlivě vládnout i soudit. Kdo bude rušit
zásobování lidu, aby se sám obohatil, bude postaven před lidový soud jako zrádce národa.

Lid zachová revoluční kázeň. Národní a revoluční disciplína dá do chodu kola továren. Pra-
cující rolníci zajistí výživu. Vstupujeme odhodlaně a sebevědomě do nového, zdravého a ra-
dostného života, kde budou vlast i chleba zajištěny.

Za exekutivu Národního výboru hl. města Olomouce

Kladenský

Jana

Rovnost, 7. 5. 1945 — AÚD KSČ Praha, 1945/70. Cykl.

[265]

1945, 8. květen. *Moravská Ostrava. — Programové prohlášení zástupců Svazu českosloven-
ských horních a hutních inženýrů, požadující znárodnění dolů a hutí a přebírání sovětských
zkušeností.*

Rozšířený výbor Svazu československých horních a hutních inženýrů, odbor Mor. Ostrava,
usnesl se na této resoluci:

1. My, horní a hutní inženýři, chceme vytvořit společnou frontu s dělníky.
2. Živly fašistické, protisociální, protižidovské a kolaboranti s Němci buďtež z našich řad vyloučeni.
3. Doly a hutě buďtež co nejrychleji znárodněny a k tomu budiž použito zkušeností ze So-
větského svazu. Znárodnění nesmí znamenati zbyrokratisování správy. Budiž vytvořen poradní
sbor pro technické otázky znárodnění dolů.

4. Sociální úroveň dělnictva se musí zvýšiti.
5. Nutno pečovati o další odborně-technické vzdělání schopných hornických a hutnických dětí, a to na náklad závodů.
6. Zvláštní péče budiž věnována studiu a propagaci stachanovského hnutí.
7. Třeba navázati co nejdříve nejužší styky a spolupráci se sovětskými odbornými kruhy.
8. Podle získaných poznatků třeba zvýšiti úroveň místního hornického a hutnického školství. Žádáme nové, brzké a řádné vybudování vysoké školy báňské a všeho odborného školství.
9. Co největší péče budiž věnována výzkumnictví s cílem zvýšení bezpečnosti na závodech a využití všech přírodních zdrojů.

16 podpisů.

Československá demokracie, 12. 5. 1945, čís. 3. „Báňští a hutní inženýři vytyčují program“.

[266]

1945, 8. květen. Praha. — Provolání České národní rady k pražskému lidu, aby v posledních dnech revoluce ještě více vystupňoval svůj odpor proti zbytkům nacistických armád v boji za nastolení nové svobodné republiky pracujícího lidu.¹

Hrdinný pražský lide! Soudruzí, dělníci! Bratři a sestry!

Přes 6 let deptali nás a ponižovali hitlerovští bandité. Dnes prožíváme hodiny, kdy moc těchto katanů se končí. Právě dnes hitlerovské Německo kapitulovalo spojencům. Bylo určeno nám, Čechům, abychom byli prvním národem, který byl pokořen cizáckou botou německých imperialistů. Je určeno nám, Čechům, že jsme národem posledním, který toto jho rozbíjí. Jsou k nám, k Praze, upřeny zraky všeho českého a slovenského lidu, zraky celého světa. My, občané Prahy, města veliké a slavné historie, pozvedneme slávu českého národa k těm výšinám, kam v minulosti ji přivedl veliký Žižka a jeho Tábor. Jsme uprostřed bitvy, bitvy krvavé a nelítostné, bitvy, v níž nás vede jediná myšlenka. Neustoupit, bojovat, zvítězit! My zvítězíme! Krvavý katan Frank dal nám dnes návrh na vyjednávání, kde si klade podmínku: odstranit barikády z pražských ulic, aby byly umožněny pohyby německých vojsk. Za to nám nabízí, že se zřekne svého úřadu říšského ministra pro české země a dá zastavit palbu na Prahu.² Jak směšné, jak drzé! Za včerejší den dvakrát slíbil zastavení palby, když ji zastavíme i my. Dvakrát úmluvu nedodržel. Neztratíme již ani vteřinu času vyjednáváním s těmito ničemy. Naše podmínka je jediná: bezpodmínečná kapitulace zdecimovaných skupin německých vojsk k rukám České národní rady a českých ozbrojených jednotek.³ Nesloží-li zbraně dnes,

¹ 7. květen a noc ze 7. na 8. byly nejkritičtějšími údobími květnového povstání v Praze. Nacisté se vzpamatovali z prvního překvapení, zorganizovali obranu a přesunuli ku Praze silné vojenské útvary, které zaútočily na město. V těžkých bojích musily slabě vyzbrojené povstalecké skupiny postupně ustupovat.

V České národní radě vypukla krize. Kapitulantské živly, vystrašené silným náporom nacistů a tím, že spojenecké armády dosud neosvobodily Prahu, kolísaly. Pokrokoví členové ČNR naproti tomu zdůrazňovali, že je nutno vytrvat a snažili se naopak podepřít revoluční nadšení bojujícího lidu. Po dlouhých diskusích Česká národní rada pověřila zástupce KSČ, aby vypracoval provolání k pražskému lidu. Koncept provolání vypracoval J. Smrkovský, konečná formulace byla věcí všech komunistických a pokrokových představitelů ČNR. Provolání bylo telefonicky předáno do rozhlasu těsně před půlnocí dne 7. května a bylo vysíláno ještě v prvních nočních hodinách 8. května.

² Podle záznamu telefonické zprávy o jednáních, konaných 6. května předložili nacisté delegaci ČNR tyto otázky a požadavky:

- „1. jak zajistíme ochranu Němců, kteří zde zůstanou,
2. jak ČNR zajistí a umožní německým armádám boj proti Rudé armádě,
3. jak chce zajistit transportní prostředky německým armádám,
4. Frank by prohlásil Protektorát za zrušený a všechnu moc předají do rukou ČNR. ČNR musí zaručit klid a pořádek, majetkovou a osobní bezpečnost, jak dnes je. Praha bude prohlášena za otevřené město. Byl by